

Güneş'in Önünden Ay Geçti!

6 Haziran'da Venüs Güneş'in önünden geçecek. Bu ender gök olayını nefesimizi tutmuş bekliyoruz. 20 Mayıs'ta buna benzer bir gök olayı, bir halkalı Güneş tutulması gerçekleşti. Ay, Güneş'in önünden geçti. Bu tutulma Asya'nın doğusundan başlayıp Pasifik Okyanusu'nu kat ederek ABD'ye kadar uzanan bir şerit üzerinden izlenebildi.

20 Mayıs'taki tutulma bir tam Güneş tutulması değildi. Yani Ay Güneş'i tamamen örtmedi. Dolayısıyla yalnızca tam tutulmalarda görebildiğimiz Güneş'in taç katmanı ve renkküredeki parlamalar görülmedi. Ama Ay ve Güneş gökyüzünde ince bir halka oluşturacak şekilde bir araya geldi.

Gerçekte büyüklükleri çok farklı olsa da, Ay ve Güneş'in gökyüzündeki görünür büyüklükleri birbirine çok yakın. Bu nedenle Ay Güneş'le aramızdan geçtiği zaman Güneş'i tamamen örtebilir. Ne var ki, Güneş tutulmalarının hepsi tam tutulma olmaz. Çünkü Ay'ın yörüngesi elips biçimindedir ve bize olan uzaklığı 356.000 ile 407.000 km arasında değişir. Çıplak gözle fark etmek zor

olsa da, uzaklıktaki değişime bağlı olarak Ay'ın gökyüzündeki görünür büyüklüğü değişir. Ay, Güneş'e uzak olduğu sırada Güneş'ten küçük görünür. Eğer tutulma bu sırada gerçekleşirse Ay Güneş'i tam olarak örtemez ve tutulma şeridinin ortasındaki bir gözlemci, tutulma ortasında Güneş'i bir halka şeklinde görür. Ay'ın bize dönük yüzü karanlık olduğundan görünmez.

Bu fotoğrafı, tutulmayı izlemek üzere ABD'nin Colorado Platosu'ndaki Monument Valley'ye (Anıt Vadisi) giden Tunç Tezel çekti. Aslında fotoğraf tutulmanın belli aşamalarında çekilen fotoğrafların üst üste birleştirilmesiyle oluşturulmuş. Bu sayede aynı görüntüde tutulmanın farklı aşamalarını görebiliyoruz.

Biraz erken olacak belki ama şimdiden müjdemizi verelim. 1 Haziran 2030'da ülkemizden de bir halkalı tutulma gözlenecek. Üstelik tutulma hattının ortası İstanbul'dan Çanakkale'ye uzanıyor. Marmara bölgesinin tamamı bu halkalı tutulmayı görebilecek.

